

Programfag til valg på utdanningsprogram for studiespesialisering

Skoleåret 18/19

KKG KRISTIANSAND
KATEDRALSKOLE
GIMLE

Innholdsfortegnelse

Om fagtilbud og fagkombinasjoner på KKG	3
Fellesfag fremmedspråk	6
Fellesfag matematikk	7
Matematikk 2P	7
Programfag studiespesialisering	8
Realfagspoeng og språkpoeng	8
Fagtilbud på Programområde realfag	8
Matematikk R1	8
Matematikk R2	9
Matematikk S1	9
Matematikk S2	10
Biologi 1	10
Biologi 2	11
Fysikk 1	11
Fysikk 2	12
Kjemi 1	13
Kjemi 2	13
Informasjonsteknologi 1	14
Informasjonsteknologi 2	14
Teknologi og forskningslære 1	15
Teknologi og forskningslære 2	15
Fagtilbud på Programområde Språk, samfunnsfag og Økonomi	16
Internasjonal engelsk	16
Samfunnsfaglig engelsk	16
Engelskspråklig litteratur og kultur	16
Kommunikasjon og kultur 1	17
Fordypning 2.fremmedspråk	17
Tysk som fremmedspråk	18
Fransk som fremmedspråk	18
Spansk som fremmedspråk	18
Kinesisk (mandarin) som fremmedspråk	19
Historie og filosofi 1	19
Historie og filosofi 2	20
Markedsføring og ledelse 1	20
Markedsføring og ledelse 2	21
<i>Politikk, Individ og samfunn</i>	21
1: Samfunnsgeografi	21
2: Sosiologi og sosialantropologi	22
3: Sosialkunnskap	23
4: Politikk og menneskerettigheter	23
Rettslære 1	24
Rettslære 2	24
Samfunnsøkonomi 1	25
Samfunnsøkonomi 2	25
Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1	26
Økonomistyring	26
Økonomi og ledelse	27
Psykologi 1	27
Psykologi 2	28
Programfag fra andre utdanningsprogram	29
Breddeidrett 1	29
Friluftsliv 1	29
Musikk, dans og drama	30

OM FAGTILBUD OG FAGKOMBINASJONER PÅ KKG

Utdanningsprogram for studiespesialisering har to programområder: Realfag og Språk, samfunnsfag og økonomi. I dette heftet gir vi korte, forenklede omtaler av de ulike læreplanene i programfagene i utdanningsprogrammet. Omtalene må sees på som et tillegg til annen informasjon som blir gitt. Mer informasjonen om hvert enkelt fag kan du finne på følgende adresse: <http://www.vilbli.no> og <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/finn-lareplan/>.

Viktige retningslinjer for programfagvalg:

- I Vg2 må du i tillegg til minimum 3 uketimer matematikk, velge 15 t programfag
- I Vg3 må du velge minimum 15 t programfag
- Du må følge minimum 2 programfag fra samme programområde over 2 år (10 t + 10 t = 20 timer)
- Du kan velge inntil 2 programfag fra annet programområde eller annet studieforbereende utdanningsprogram (5 t + 5 t = 10 timer)
- Hvis du ikke hadde 2. fremmedspråk på ungdomsskolen, må ett programfag i Vg3 erstattes av 2. fremmedspråk I+II.

Det er mange kombinasjonsmuligheter. Her ser du eksempler på to forskjellige fagkombinasjoner som begge tilfredsstillere kravene til å få godkjent vitnemål.

Eksempel 1: Programområdet for realfag

Vg2	Vg3
Matematikk R1	Matematikk R2
Fysikk 1	Fysikk 2
Kjemi 1	Breddeidrett 1
Teknologi og forskningslære 1	

Eksempel 2: Programområdet for språk, samfunnsfag og økonomi

Vg2	Vg3
Matematikk 2P	
Økonomistyring	Økonomi og ledelse
Samfunnsøkonomi 1	Samfunnsøkonomi 2
Internasjonal engelsk	Samfunnsgeografi

Det tas forbehold om at enkelte av fagene som omtales i dette heftet, ikke kommer med i KKGs endelige fagtilbud høsten 2018. Det er bl.a. avhengig av hvor mange elever som velger fagene. Det kan også hende at du ikke får oppfylt ditt fagvalg fordi det er for mange som har valgt faget slik at det ikke er plass til alle. I slike tilfeller vil rangering av elever skje på grunnlag av inntakskarakterer til skoleåret 18/19. Derfor må du også velge reservefag.

Elever som velger fag fra andre programområder prioriteres etter de som velger fra eget programområde uansett karakter.

Fordypning i utvalgte fag kan gi inntil 4 tilleggspoeng ved opptak til høyere utdanning. Det gis tilleggspoeng for 5-timers programfag i realfag og innenfor fremmedspråk (ikke engelsk). Du får 0,5 tilleggspoeng for hvert fag, bortsett fra fagene Matematikk R2, Fysikk 2 og Fremmedspråk III, som hver gir 1,0 tilleggspoeng (for mer utfyllende regler se www.samordnaopptak.no).

På valgskjemaet markerer du de fagene du velger i prioritert rekkefølge. Du må i tillegg velge minst to reservefag. Disse valgene merkes med tallene 1-5. Vg2 elever må ha matematikk. Dette valget markeres med et kryss (X).

Innleveringsfrist er fredag 26. januar for Vg2 og 2. februar for Vg1. Hvis du ønsker å endre fagvalget ditt, må du gjøre det innen torsdag 1. juni. Etter innlevering av skjema i månedsskiftet januar-februar starter imidlertid timeplanarbeidet og valgmulighetene blir da innskrenket. Det er derfor viktig at grunnlaget for valget du gjør i januar er best mulig. Det vil bare unntaksvis bli gitt anledning til å bytte programfag etter skolestart høsten 2018.

Slik ser fagvalgskjema for Vg1 ut:

Fagvalgskjema til Vg2 Studiespesialisering 18/19

Navn:	Klasse (nå):
Kryss av: Programområde Realfag ☐ Programområde Språk, Samfunnsfag og Økonomi ☐	

Kryss av (X) for matematikkvalg.

Merk av for tre programfag du ønsker deg og to reservefag i prioritert rekkefølge (1-5).

Frist for innlevering til rådgiver: 2. februar, 2018.

Vg2	Kode	Ditt valg	Vg3 (til orientering)	Kode
Fellesfag				
Matematikk 2P	2M2P			
Fag fra programområde realfag				
Matematikk S1	2MS1		Matematikk S2*	3MS2
Matematikk S1 – 3t	2MS13			
Matematikk R1	2MR1		Matematikk R2*	3MR2
Matematikk R2*	2MR2			
Biologi 1	2BIO1		Biologi 2	3BIO2
			Biologi 1	2BIO1
Kjemi 1	2KJE1		Kjemi 2*	3KJE2
			Kjemi 1	3KJE1
Fysikk 1	2FYS1		Fysikk 2*	3FYS2
			Fysikk 1	3FYS1
Informasjonsteknologi 1	2IT1		Informasjonsteknologi 2	3IT2
Teknologi og Forskningslære 1	2TOF1		Teknologi og Forskningslære 2	3TOF2
Fra programområde Språk, samfunnsfag, økonomi				
Historie og filosofi 1	2HIF1		Historie og filosofi 2*	3HIF2
Psykologi 1	2PSY1		Psykologi 2	3PSY2
Sosiologi og Sosialantropologi	2SOS		Sosialkunnskap	3SOK
Samfunnsgeografi	2SAG		Samfunnsgeografi	3SAG
			Sosiologi og Sosialantropologi	3SOS
			Politikk og menneskerettigheter	3POM
Markedsføring og ledelse 1	2MAL1		Markedsføring og ledelse 2*	3MAL2
Rettslære 1	2RL1		Rettslære 2	3RL2
Samfunnsøkonomi 1	2SØK1		Samfunnsøkonomi 2*	3SØK2
Økonomistyring	2ØKS		Økonomi og ledelse*	3ØKL
			Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1	3ENT1
Internasjonal engelsk	2IENG		Engelskspråklig litteratur og kultur*	3ELK
			Samfunnsfaglig engelsk*	3SEN
			Kommunikasjon og kultur 1	3KOK1
			Internasjonal engelsk	3IENG
			Fremmedspråk programfag nivå II og III*	3FSP
Fag fra andre programområder				
			Breddeidrett	3BRE
			Musikk, dans, drama	3MDD
			Friluftsliv	3FRIL

*Bygger på fag fra Vg2

Annen viktig informasjon om deg:

Slik ser fagvalgskjema for Vg2 ut:

Fagvalgskjema til Vg3 Studiespesialisering 18/19

Navn:	Klasse (nå):
Kryss av: Programområde Realfag ☐ Programområde Språk, Samfunnsfag og Økonomi ☐	

Merk av for tre programfag du ønsker deg og to reservefag i prioritert rekkefølge (1-5).
Merk også av hvilke fag du har nå.

Frist for innlevering til rådgiver: 26. januar, 2018.

Vg2	Kode	Fag nå	Vg3	Kode	Ditt valg
Fellesfag					
Matematikk 2P	2M2P				
Fag fra programområde realfag					
Matematikk S1	2MS1		Matematikk S2*	3MS2	
Matematikk R1	2MR1		Matematikk R2*	3MR2	
Matematikk R2	2MR2				
Biologi 1	2BIO1		Biologi 2	3BIO2	
			Biologi 1	2BIO1	
Kjemi 1	2KJE1		Kjemi 2*	3KJE2	
			Kjemi 1	3KJE1	
Fysikk 1	2FYS1		Fysikk 2*	3FYS2	
			Fysikk 1	3FYS1	
Informasjonsteknologi 1	2IT1		Informasjonsteknologi 2	3IT2	
Teknologi og f.l.1	2TOF1		Teknologi og Forsningslære 2	3TOF2	
Fra programområde Språk, samfunnsfag, økonomi					
Historie og filosofi 1	2HIF1		Historie og filosofi 2*	3HIF2	
Psykologi 1	2PSY1		Psykologi 2	3PSY2	
Sosiologi og Sosialantropologi	2SOS		Politikk og menneskerettigheter	3POM	
			Samfunnsgeografi	3SAG	
Samfunnsgeografi	2SAG		Sosialkunnskap	3SOK	
			Sosiologi og Sosialantropologi	3SOS	
Markedsføring og led. 1	2MAL1		Markedsføring og ledelse 2*	3MAL2	
Rettslære 1	2RL1		Rettslære 2	3RL2	
Samfunnsøkonomi 1	2SØK1		Samfunnsøkonomi 2*	3SØK2	
Økonomistyring	2ØKS		Økonomi og ledelse*	3ØKL	
			Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1	3ENT1	
Internasjonal engelsk	2IENG		Engelskspråklig litteratur og kultur*	3ELK	
			Samfunnsfaglig engelsk*	3SEN	
			Kommunikasjon og kultur 1	3KOK1	
			Internasjonal engelsk	3IENG	
			Fremmedspråk programfag nivå II og III*		
2. fremmedspråk i år:	Nivå:	Språk:	Nivå:	3FSP	
Fag fra andre programområder					
			Breddeidrett	3BRE	
			Musikk, dans, drama	3MDD	
			Friluftsliv	3FRIL	

*Bygger på fag fra Vg2

Annen viktig informasjon om deg:

KKG KRISTIANSAND
KATEDRALSKOLE
GIMLE

Skjemaene ligger på www.kkg.vgs.no/elever-og-foesatte.

FELLESFAG FREMMEDSPRÅK

Alle må ha minst ett fremmedspråk i tillegg til engelsk.

- Nivå I er for begynnere,
- Nivå II er for elever som har hatt samme språket på ungdomsskolen.

Elever som ikke har hatt 2. fremmedspråk i ungdomsskolen, må ha 2. fremmedspråk over tre år i videregående skole

- Nivå I i Vg1 og Vg2 (4 t/u pr uke)
- Nivå II i Vg3 (5 t/uke)

	Eleven må velge ett av disse tre alternativene (programfag er valgfritt)		
	Fellesfag: 2. fremmedspråk nivå I (velge nytt språk etter ungdomsskolen)	Fellesfag: 2. fremmedspråk nivå II (fortsette med samme språk fra ungdomsskolen)	Fellesfag: 2. fremmedspråk nivå I+II (ikke 2. fr.språk på ungdomsskolen)
Vg1	4 timer per uke Tysk I, 1.år Fransk I, 1.år Spansk I, 1.år Kinesisk I, 1.år	4 timer per uke Tysk II, 1.år Fransk II, 1.år Spansk II, 1.år Kinesisk II, 1 år	4 timer per uke Tysk I+II, 1.år Fransk I+II, 1.år Spansk I+II, 1.år
Vg2	4 timer per uke Tysk I Fransk I Spansk I Kinesisk I	4 timer per uke Tysk II Fransk II Spansk II Kinesisk II	4 timer per uke Tysk I+II, 2.år Fransk I+II, 2.år Spansk I+II, 2.år
Vg3	Evt. Programfag 5 timer per uke Tysk II Fransk II Spansk II	Evt. Programfag 5 timer per uke Tysk III Fransk III Spansk III	5 timer per uke Tysk I+II Fransk I+II Spansk I+II

På side 18-19 presenteres 2. fremmedspråk som programfag (PSP)

FELLESFAG MATEMATIKK

Matematikk 2P (MAT1015)

Fellesfag begge programområder

- Bygger på Matematikk 1P
- Faget må velges av elever som ikke velger matematikk som programfag
- Elevene skal ha standpunkt karakter
- Eleven kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Tall og algebra

Under dette emnet lærer du blant annet om potenser og om forskjellige plassverdisystemer. Vi ser også på renteberegninger og praktiske oppgaver med eksponentiell vekst.

Kultur og modellering

Emnet er i all hovedsak knyttet til praktiske forsøk hvor en skal observere og lage matematiske modeller på grunnlag av observasjonene en gjør. En sentral del vil være å bruke teknologiske verktøy til å lage og studere modellene en kommer fram til.

Statistikk, sannsynlighet og kombinatorikk.

Et sentralt mål er å kunne planlegge og gjennomføre statistiske undersøkelser. I den forbindelse ser vi på ulike fremstillinger av data ved hjelp av tabeller og diagram og ulike måter å beregne midten av de observerte dataene.

For elever som ønsker en mer teoretisk matematikkvariant enn Matematikk 2P på tre timer i uka, tilbyr vi programfaget Matematikk S1 – 3t. (Matematikk S1 er normalt et 5-timers fag).

Matematikk S1 har mye felles innhold med 1T.

Matematikk S1 er omtalt på s. 14.

PROGRAMFAG STUDIESPESIALISERING

Realfagspoeng og språkpoeng

Som elev kan du få totalt fire ekstrapoeng for fordypning i språk og/eller realfag når karakterpoeng ved søking til høyere utdanning skal beregnes. Følgende programfag vil gi fordypningspoeng:

- 0,5 poeng for hvert av følgende kurs: biologi 1 og 2, fysikk 1, Teknologi og forskningslære 1 og 2, informasjonsteknologi 1 og 2, kjemi 1 og 2, matematikk S1, S2 og R1 og programfag fremmedspråk nivå II
- 1 poeng for hvert av følgende kurs: fysikk 2, matematikk R2 og fremmedspråk nivå III

Se mer på <http://www.samordnaopptak.no/info/opptak/poengberegning/>.

FAGTILBUD PÅ PROGRAMOMRÅDE REALFAG

Matematikk R1 (REA3022)

Programområde for realfag – Vg2

- Bygger på 1T.
- Elevene skal ha standpunktarakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Faget er beregnet på elever som ønsker spesiell studiekompetanse innen matematikk og andre realfag. Kurset kan også være aktuelt for elever som vil studere økonomi.

Geometri:

Dette hovedområdet handler om måling, regning, og analyse av figurer i planet. Her vil blant annet konstruksjoner ved hjelp av passer og linjal inngå. Et nytt delemne vil være vektorregning.

Algebra:

Elevene fortsetter å arbeide med ulike typer likninger og ulikheter, samt forenkling av matematiske uttrykk, med og uten digitale hjelpemidler. Her vil elevene også lære om matematiske bevis.

Funksjoner:

Elevene tegner grafer og tolker ulike typer funksjoner, med og uten digitale hjelpemidler. Det blir også arbeidet videre med begrepet derivasjon.

Kombinatorikk og sannsynlighet:

Dette hovedområdet handler om systematiske opptellingsmetoder som danner grunnlaget for sannsynlighetsregning. Elevene arbeider med uavhengighet og betinget sannsynlighet og ulike typer utvalg.

Matematikk R2 (REA3024)

Programområde for realfag – Vg3

- Bygger på R1.
- Elevene skal ha standpunktarakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Faget er beregnet på elever som ønsker å være maksimalt godt forberedt til studier som inneholder mye matematikk.

Geometri:

Dette er en fortsettelse av vektorregningen som ble introdusert i R1. I dette kurset behandles vektorer i 3 dimensjoner. Med dette som hjelpemiddel kan man beregne avstander, vinkler, arealer og volumer i rommet. 3-dimensjonale vektorer blir videre brukt til å lage 3-dimensjonale parameterfremstillinger.

Algebra:

I dette hovedområdet handler det om tallmønstre og rekker. Analyser av utviklingen i tallmønstre og å kunne summere noen ulike typer rekker står sentralt. Bevisføring blir sentralt i disse emnene, og elevene vil møte på en ny bevistype i form av induksjonsbevis.

Funksjoner:

Her vil det arbeides med trigonometriske likninger og funksjoner. Et sentralt poeng er å lage matematiske modeller basert på observerte data. Det vil også være en fortsettelse av derivasjonen fra R1 anvendt på nye funksjonstyper. Videre vil det nye emnet integrasjon bli introdusert.

Differensiallikninger:

Elevene møter her et helt nytt emne som handler om differensiallikninger. Det blir viktig ut i fra praktiske situasjoner å kunne sette opp ulike type differensiallikninger, og å deretter løse disse.

Matematikk S1 (REA3026)

Programområde for realfag – Vg2

- Bygger på 1P.
- Elevene skal ha standpunktarakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Faget er beregnet på samfunnsfagelever og andre elever som ikke leser fysikk og kjemi. Store deler av faget er det samme som 1T.

Algebra:

Elevene arbeider med regning med bokstaver og symboler, og omforming av og regning med formler. Du lærer her om løsning av ulikheter og likninger av første og andre grad. Videre ser vi på logaritmer og løsning av eksponential- og logaritmelikninger.

Funksjoner:

Elevene skal tegne grafer med og uten digitale hjelpemidler. Vi lager og tolker funksjoner som beskriver problemstillinger innen samfunnsfag og økonomi. Videre studerer vi nullpunkter, skjæringspunkter mellom grafer og den deriverte av polynomfunksjoner.

Sannsynlighet:

I dette hovedområdet arbeider du med to ulike sannsynlighetsmodeller og regner på sannsynligheter for slike modeller. Du lærer også å skille mellom ulike typer utvalg og gjøre sannsynlighetsberegninger knyttet til utvalgene.

Lineær optimering:

Det er et nyttig verktøy innen økonomi. Du lærer å finne de beste eller gunstigste løsningene på ulike problem, ved hjelp av likninger og ulikheter som kan løses grafisk, ved regning og med digitale hjelpemidler.

Matematikk S2 (REA3028)

Programområde for realfag – Vg3

- Bygger på S1.
- Elevene skal ha standpunktarakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Faget er beregnet på elever som ønsker en god ballast i matematikk for studier som inneholder litt matematikk. Det er også mulig å oppnå spesiell studiekompetanse gjennom S1+S2 som et alternativ til R1.

Algebra:

I dette hovedområdet handler det om å analysere tallmønstre og å summere ulike typer rekker. Dette brukes til å løse praktiske problemstillinger knyttet til sparing, lån og avbetalingskjøp. Dessuten skal elevene lære å løse likninger med polynomer og rasjonale uttrykk, og lineære likningssystemer med flere ukjente.

Funksjoner:

Her bygges det videre på derivasjonslæren fra S1. Elevene vil også fortsette arbeidet med økonomiske optimeringsproblemer. Videre vil det dreie seg om modeller for eksponentiell og logistisk vekst, og å finne størrelsen på arealer under kurver.

Sannsynlighet og statistikk:

Elevene skal gjøre ulike type beregninger knyttet til ulike sannsynlighetsmodeller. Normalfordelingen er her sentral. Videre skal elevene få en innføring i hypotesetesting som er en sentral statistisk metode.

Biologi 1 (REA3001)

Programområde for realfag – Vg2 og Vg3

- Elevene skal ha standpunktarakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen.

Biologi 1 er både et teoretisk og praktisk fag. Det vil inngå en del øvelser knyttet til de ulike områdene, samt feltarbeid.

Cellebiologi:

Kunnskap om hvordan ulike celler og virus er bygd opp og hvilke biokjemiske prosesser som foregår.

Menneskets fysiologi:

Kunnskap om de ulike organenes bygning og funksjon, hormon- og nervesystemet, immunforsvaret, samt medisinske og etiske problemstillinger knyttet til organdonasjon.

Utviklingsbiologi og biologisk mangfold:

Kunnskap om hvordan planter og dyr har utviklet seg og er tilpasset ulike livsformer og miljøer. I forbindelse med dette emnet inngår feltarbeid med bruk av bestemmelseslitteratur (blomster- og dyrebøker).

Individøkologi:

Kunnskap om hvordan dyr oppfører seg, både enkeltvis og sammen med andre, og hvordan genetisk variasjon danner grunnlag for tilpasning.

Biologi 2 (REA3002)

Programområde for realfag – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig-praktisk eksamen.

Biologi 2 er både et teoretisk og praktisk fag. Det vil inngå en del øvelser knyttet til de ulike områdene, samt feltarbeid.

Energiomsetning i cellen:

Kunnskap om enzymer, celleånding og fotosyntese.

Genetikk:

Kunnskap om hvordan arvestoffet DNA er bygd opp og hvordan DNA styrer nesten alt som skjer i cellene. I denne forbindelsen ser man på hvordan arv påvirker ulike genetiske sykdommer, livsstilssykdommer og kreft.

Bioteknologi:

Kunnskap om genteknologiske metoder og hvordan disse benyttes innen rettsmedisin, kloning, stamcelleforskning, genmodifisering og bestemmelse av slektskap. Her vil vi også diskutere etiske og moralske problemer i forhold til medisin, matvarer og miljø.

Økologi:

Kunnskap om hvordan bestander vokser og endres over tid og hvordan klima eller bortfall av arter kan påvirke samspillet i naturen.

Evolusjon:

Kunnskap om den historiske og vitenskapelige bakgrunnen for evolusjonsteorien og hvordan nye arter kan oppstå og utvikle seg.

Du trenger ikke å ha Biologi 1 for å velge Biologi 2. For å få faget godkjent som full fordypning må du ha begge.

Fysikk 1 (REA3004)

Programområde for realfag – Vg2 og Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen.

Programfaget handler om å observere, beskrive og prøve å forklare det som skjer i den delen av naturen som ikke er levende. Undring over hvorfor ting skjer på den måten de gjør, gjør fysikk til et spennende fag. Programfaget skal legge grunnlag for kreativitet, kritisk sans og innsikt i metoder.

Klassisk fysikk:

Her tar en for seg forskjellige typer krefter, ser litt på energi og varme, og lærer litt om elektrisitet. Videre arbeider en med bølger og lys, og bevegelse er også et sentralt tema.

Moderne fysikk:

Vi ser på hvordan atomer er bygd opp, hvordan lys oppstår og hva atomenergi er. Videre ser

en på hvordan universet er bygd opp, og hvordan stjerner oppstår og går til grunne.

Å beskrive naturen med matematikk:

Vi ser litt nærmere på hvordan en kan bruke matematikk til å beskrive sammenhenger i fysikk, gjerne noe en har funnet ved hjelp av eksperimenter.

Den unge forskeren:

Her ser vi på forskningsmetoder, hva en må ta hensyn til, og hvordan en skal vurdere resultatene. En arbeider også med dataprogrammer der en etterlikner ting som skjer i naturen, og prøver å finne lovmessigheter på den måten.

Fysikk og teknologi:

Denne delen tar for seg hvordan kunnskaper i fysikk kan brukes i moderne teknologi. En lærer også litt om bruk av forskjellige typer transistorer.

Fysikk 2 (REA3005)

Programområde for realfag – Vg3

- Bygger på Fysikk 1
- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig-praktisk eksamen.

Faget er beregnet på elever som ønsker solide forkunnskaper i fysikk med tanke på ingeniørstudier eller andre relaterte realfagsstudier.

Klassisk fysikk:

Dette hovedområde handler om krefter, energi og bevegelse i gravitasjonsfelt, elektriske felt og magnetiske felt. Newtons lover og Faradays induksjonslov er sentrale. Videre vil støtprosesser bli studert.

Moderne fysikk:

Her vil elevene møte Einsteins oppsiktsvekkende resultater i hans spesielle og generelle relativitetsteori. Det vil også bli presentert ulike forbausende resultater som gjelder i atomenes verden og som bryter med våre hverdagsforestillinger.

Å beskrive naturen med matematikk:

Matematisk verktøy som derivasjon, integrasjon og vektorregning vil bli brukt til å sette opp modeller for å beskrive partikkelbaner og anslå fysiske størrelser.

Den unge forskeren:

Forskning kan gi opphav til motstridende teorier. Dette vil elevene få eksemplifisert, samt hvordan slike teorier kan forenes. Elevene skal dessuten som i fysikk 1 arbeide med å gjennomføre forsøk og vurdere resultatene.

Fysikk og teknologi:

Elevene skal møte ulike teknologiske anvendelser av induksjon, og få kjennskap til fysiske prinsipper som ligger til grunn for medisinske undersøkelser. Dessuten vil elevene få en innføring i sampling og digital lydbehandling.

Kjemi 1 (REA3011)

Programområde for realfag – Vg2 og Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen.

Programfaget har som formål å skape interesse for kjemi og naturvitenskap, og samtidig gi kunnskaper som er nødvendig for å delta i samfunnsdebatten og gi innsikt i kjemiens ulike anvendelser og betydning i hverdagsliv og samfunn. Kjemikere er bidragsytere i utviklingen av bioteknologi, nanoteknologi, medisin, farmasi, miljøfag, nye materialer og energikilder. Programfaget skal også gi den enkelte bedre forståelse for hvordan stoffer påvirker miljøet, og hvordan utvikling av nye industrielle metoder kan redusere belastningen på miljøet.

Språk og modeller:

Kjemiens nomenklatur, modeller, reaksjonslikninger, endringer opp gjennom historien.

Metoder og forsøk:

Kjemikunnskap gjennom hypoteser, forsøk, observasjoner, vurderinger og begrunnede konklusjoner. Hvordan blir teorier og modeller testet og illustrert gjennom forsøk.

Vannkjemi:

Hovedområdet handler om struktur og egenskaper for vann og løsninger av stoffer i vann. Løselighet av stoffer i vann, både i dagliglivet og i miljømessig og industriell sammenheng.

Syrer og baser:

Syrer, baser og pH. Forsøk og beregninger knyttet til dagligliv, helse, industrielle prosesser og forskning.

Organisk kjemi 1:

Naturlige og syntetiske organiske stoffer. Oppbygging av organiske stoffer. Navnsetting på organiske forbindelser.

Kjemi 2 (REA3012)

Programområde for realfag – Vg3

- Bygger på Kjemi 1
- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig-praktisk eksamen.

Forskning:

Forskning innen kjemi og hvilke krav som stilles til forskningsresultater for at de skal være pålitelige.

Analyse:

Kjemiske analysemetoder som blir brukt til å kontrollere både kvalitet og kvantitet i mange sammenhenger. Åpne forsøk og instrumentelle analyser.

Organisk kjemi 2:

Hvordan reagerer organiske stoffer? Laboratoriearbeid er sentralt. Organiske molekylers oppbygging, funksjoner og reaksjoner. Biokjemiske reaksjoner knyttet til energiomsetning i levende celler.

Redoksreaksjoner:

Korrosjon, forbrenningsreaksjoner og elektrokjemi. Forsøk knyttet til disse emnene som gir grunnlag for mange typer beregninger.

Materialer:

Polymerer og nanomaterialer. Videre dreier det seg om mulige miljøkonsekvenser ved produksjon og deponering av ulike materialer.

Informasjonsteknologi 1 (REA3014)

Programområde for realfag – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakterer.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen.

Samfunnet har stort behov for mennesker som kan forstå, benytte og videreutvikle informasjonsteknologien. Faget gir innsikt i hvordan informasjon i form av tall, tekster, bilder, grafikk, film, lyd og animasjoner kan behandles automatisk, og hvilke krav dette setter til datamaskiner og annet digitalt utstyr. Opplæringen legger vekt på å lage løsninger. Informasjonsteknologi er derfor på mange måter et praktisk fag. Informasjonsteknologi er et realfag, men har sterke koblinger til alle andre fag. Faget gir et godt grunnlag for videre studier innen mange fagområder og for yrkeslivet.

Digital samtid:

Enkelt fortalt: Datautstyr, oppbygging og virkemåte. Bruk av datautstyr i samfunnet. Lover og regler ved bruk av datautstyr.

Nettsteder og multimedier:

Enkelt fortalt: Lage hjemmesider. Vurdere hjemmesider.

Databaser:

Enkelt fortalt: Lage register, f. eks kunderegister, vareregister, medlemsregister. Bruke slike registre.

Informasjonsteknologi 2 (REA3015)

Programområde for realfag – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakterer.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig-praktisk eksamen.

Planlegging og dokumentasjon:

Dette hovedområdet handler om planlegging, utforming og dokumentasjon av IT-løsninger, og utvikling av disse etter brukernes behov, samt vurdering av løsninger.

Programmering:

Alt datautstyr styres av et eller flere program. Her lærer du å lage slike program.

Hovedområdet handler om hvordan programmeringsspråk kan brukes til å lage instruksjoner som kan utføres av datamaskiner. Sentralt er eksperimentering og problemløsning.

Multimedieutvikling:

Hovedområdet handler om å lage og bruke multimediepresentasjoner som kan inneholde tall, tekst, lyd, bilde, video og animasjoner, både for lokal bruk og for publisering over Internett.

Du trenger ikke å ha Informasjonsteknologi 1 for å velge Informasjonsteknologi 2. For å få faget godkjent som full fordypning må du ha begge.

Teknologi og forskningslære 1 (REA3018)

Programområde for realfag – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen.

Faget skal vise hvordan realfagene bidrar til utvikling av ny praktisk kunnskap og teknologi, og hvordan samfunn og næringsliv bruker denne kunnskapen. Praktisk arbeid med teknologi blir vektlagt, men det er også en del teori.

Den unge ingeniøren:

Handler om teknologi i en kreativ og praktisk sammenheng, planlegging, bygging og utprøving av teknologiske produkter, bruk av sentrale ingeniørverktøy, materialer og byggemåter. Vi jobber blant annet med roboter.

Den unge forskeren:

Handler om hvordan vitenskapelige undersøkelser planlegges, gjennomføres og presenteres, og om systematiske målinger og analyse av resultater.

Teknologi, naturvitenskap og samfunn:

Handler om den historiske utviklingen og vurdering av miljømessige, kulturelle og etiske utfordringer knyttet til teknologiske nyvinninger.

Design og produktutvikling

Handler om designprosessen av et produkt som inneholder elektronikk, fra ide til ferdig produkt.

Teknologi og forskningslære 2 (REA3019)

Programområde for realfag – Vg3

- Kan velges uavhengig av ToF 1
- Elevene skal ha standpunkt karakter
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eller skriftlig eksamen

Den unge forskeren og naturvitenskapelige arbeidsmetoder

Elevene skal gjøre rede for et forskningsprosjekt i en bedrift eller institusjon, samt planlegge og gjennomføre sine egne naturvitenskapelige undersøkelser basert på egne ideer, og presentere arbeidet i en vitenskapelig form.

Forskning, teknologi og samfunn

Elevene skal kunne beskrive kjennetegn ved grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid. DE skal kunne gjøre rede for betydningen av naturvitenskapelig forskning og teknologiutvikling for næringsliv og samfunn, drøfte spørsmål rundt forskning og gi eksempler på bruk av forskning.

Vitenskapsfilosofi og vitenskapsteori

Elevene skal kunne beskrive hovedtrekk i den historiske utviklingen av vitenskapelige tenkemåter og drøfte teknologiens rolle i denne utviklingen, samt gjøre rede for hovedideene til noen sentrale vitenskapsteoretikere og vitenskapsfilosofier.

FAGTILBUD PÅ PROGRAMOMRÅDE SPRÅK, SAMFUNNSFAG OG ØKONOMI

Internasjonal engelsk (SPR3008/3009)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2 og Vg3

- Elevene skal ha én muntlig og én skriftlig standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen.

Er du nysgjerrig på verden? Ønsker du å reise ut i verden? Ønsker du å studere eller arbeide i utlandet?

Faget Internasjonal engelsk fokuserer på bruk av engelsk som et internasjonalt språk og gir samtidig aktuell kunnskap om den globale verden vi lever i. Vi lærer om hvordan engelsk ble og fortsetter å utvikle seg som et internasjonalt språk, og vi tilegner oss et avansert ordforråd innen temaer som *multikulturelle samfunn, globale utfordringer i dag, internasjonale media, utdanning og arbeidsliv*.

Kurset vil også gi innsikt i historiske hendelser og aktuelle nyhetssaker som bidrar til økt allmennkunnskap og forståelse for verden rundt oss. Vi leser en engelskspråklig roman og tar for oss aktuelle filmer. Forståelse av ulike typer tekster og uttrykk og målrettet bruk av det engelske språket er en investering i egen fremtid.

Faget Internasjonal engelsk er en forutsetning for valg av Samfunnsfaglig engelsk og/eller Litterær engelsk på Vg3. Internasjonal engelsk tilbys også på Vg3.

Samfunnsfaglig engelsk (SPR3010/3011)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Bygger på Internasjonal engelsk
- Elevene skal ha én muntlig og én skriftlig standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen.

Samfunnsfaglig engelsk er et kurs som i hovedsak fokuserer på USA og Storbritannia. Gjennom *faktatekster og litterære tekster, gjennom illustrasjoner, artikler, filmer og dokumentarer*, gir vi deg et glimt inn i historiske, politiske, sosiale og økonomiske sider av den engelskspråklige verden. Et mål med kurset er å trekke linjer fra *historiske hendelser* til *dagens nyhetsbilde* og se større sammenhenger.

Kurset vil bidra til å forbedre og utvide et avansert ordforråd om samfunnsfaglige emner og gi allmenn og nyttig samfunnskunnskap.

Engelskspråklig litteratur og kultur (SPR3012/3013)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Bygger på Internasjonal engelsk
- Elevene skal ha én muntlig og én skriftlig standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen.

I programfaget Engelskspråklig litteratur og kultur ser vi på sammenhengen mellom språk, kultur og samfunn. Du lærer om hva som knytter ulike tekster opp mot tiden de er skrevet i, og hvordan tekstene fungerer som et bilde av fortiden. Faget dreier seg om *litterære tekster* og andre kunstneriske uttrykksmidler som bl.a. *film, teater og musikk* fra ulike tidsepoker og deler av verden. Du leser og blir kjent med berømte klassikere fra den engelskspråklige verden.

I tillegg ser vi på *historiske prosesser* som har ført til utbredelse av det engelske språket og angloamerikansk kultur, samt aktuelle spørsmål i det internasjonale *kultur- og nyhetsbildet*. Når du har tatt dette faget vil du ha større evne til å formidle egne meninger og refleksjoner gjennom språket, både muntlig og skriftlig.

Kommunikasjon og kultur 1 (SPR3014)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen.

Dette programfaget skal gi innsikt i kulturmøter på ulike nivåer, både på individ-, gruppe- og samfunnsnivå. Faget skal gi kompetanse i både å *skape* og å *analysere* ulike former for sammensatte tekster tilpasset ulike kommunikasjonssituasjoner. Faget kan dermed være et grunnlag for videre utdanning i kommunikasjonfag.

Kultur- og kommunikasjonsteori

Hovedområdet omfatter studier av ulike sider ved kulturbegrepet og forholdet mellom kultur, samfunn og individ. Kultur forstås som kontekst for kommunikasjon, både på situasjonsnivå og på samfunnsnivå.

Tekst

Elevene skal gjøres kjent med ulike språk- og tekstvitenskapelige, litterære og estetiske teorier, særlig knyttet til samtidstekster. Tekster er her også forstått som ikke-verbale tekster, knyttet til uttrykksformer som bilde, musikk og grafikk.

Kommunikasjon

En skal studere muntlige, skriftlige og ikke-verbale kommunikasjonsprosesser med vekt på samhandling mellom individer, og i og mellom grupper og organisasjoner, innenfor eller på tvers av kulturelle skillelinjer. Medienes rolle i sammenhengen skal også vektlegges.

Fordypning 2.fremmedspråk

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2 og Vg3

Tysk, fransk, spansk – nivå II og III (jfr. side 5)

- Er enten et nytt fremmedspråk eller bygger på 2. fremmedspråk til et høyere nivå
- Elevene skal ha én muntlig og én skriftlig standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig og/eller muntlig eksamen.

Programfaget Fremmedspråk nivå I og II har samme kompetansemål som fellesfaget Fremmedspråk I og II. Fremmedspråk nivå III bygger på nivå II.

Det er stadig viktigere å beherske flere språk, fordi språk åpner dører både nasjonalt og internasjonalt. Innen handel, reiseliv, kultur, forskning og utdanning er språk et nyttig og nødvendig redskap.

Programfaget Fremmedspråk skal gi elevene grunnleggende ferdigheter på tre hovedområder:

Språklæring

vil si at elevene lærer seg et variert ordforråd og forstår den grunnleggende språkstrukturen i det nye språket sammenlignet med norsk. Ved hjelp av ulike arbeidsmetoder og hjelpemidler skal hver elev finne ut hvordan hun/han lærer best.

Kommunikasjon

innebærer at elevene lærer seg å forstå det nye språket både skriftlig og muntlig, men også at de selv kan gjøre seg forstått i ulike språksituasjoner. Mao skal elevene øve opp lytte-, tale-, lese- og skrivestrategier.

Språk, kultur og samfunn

dreier seg om kulturforståelse i vid forstand. Elevene skal få kunnskap om bl.a. dagliglivet, tradisjoner, skikker og levemåter i språkområdet sammenlignet med Norge. Samfunnsforhold, historie, geografi, religion, kunst og musikk vil også bli berørt i undervisningen.

OBS! Læreplanen i programfaget fremmedspråk er felles for alle språkene.

Tysk som fremmedspråk (PSP5067/68, PSP5069/70, PSP5071/72)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2 og Vg3

Tyskland er vår viktigste handelspartner. Å ha gode tyskkunnskaper vil gi større muligheter på arbeidsmarkedet. Innen EU er det mange spennende utdannelses- og arbeidsmuligheter dersom man behersker tysk.

Tysk og norsk har svært mange likhetstrekk. Tysk er derfor ikke vanskelig å forstå for nordmenn. Med moderne undervisningsmetoder kan man raskt bli god til å kommunisere. Hvis du snakker og forstår tysk, lærer du tyskerne, deres historie og deres kultur bedre å kjenne.

Fransk som fremmedspråk (PSP5013/14, PSP5015/16, PSP5017/18)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2 og Vg3

Fransk er det romanske språket som først kom inn i den videregående skolen. Det er et viktig internasjonalt forhandlingsspråk og offisielt FN-språk. Fransk snakker man til daglig hovedsakelig i Frankrike, Belgia og deler av Sveits, men fransk er også utbredt i Nord- og Sentral-Afrika, Canada, Vest-India og Det Fjerne Østen.

Å kunne fransk vil være en fordel dersom du tenker deg en fremtidig jobb innenfor internasjonal handel, utviklingsarbeid og reiseliv.

Fransk fra videregående skole legger et godt grunnlag for videre franskstudier ved høgskole eller universitet.

Å lære et fremmedspråk dreier seg først og fremst om å bruke språket - å lese, lytte, snakke og skrive – i forskjellige sammenhenger. I tillegg innebærer det kommunikasjon om og innsikt i andres levemåter, livssyn, verdier og kulturer, noe som kan føre til større bevissthet om egen kultur og nye muligheter til opplevelser.

Spansk som fremmedspråk (PSP5049/50, PSP5051/52, PSP5053/54)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi - Vg2 og Vg3

Spansk er et romansk språk som etter hvert har fått et sterkt fotfeste i norsk skole. Det har lenge hatt stor fremgang som fremmedspråk på verdensbasis. Det er et av de store verdensspråkene og snakkes foruten i Spania også i Mellom- og Sør-Amerika, og det er språk nummer 2 i USA. Spansk er offisielt

FN-språk. I en globalisert verden vil det derfor ha stor betydning å kunne snakke og forstå spansk dersom man tenker seg en jobb innenfor reiseliv, internasjonal handel, utviklingsarbeid eller annen utenriksvirksomhet.

Å lære et nytt språk som spansk vil på det personlige plan åpne perspektiver og føre til større forståelse for andres levemåter, verdier og kulturer. Det bidrar igjen til personlig utvikling. Det er mye ved den latinske kulturen som fascinerer og virker inspirerende på oss skandinaver. Det gjelder både selve språket, musikken, dansen og øvrige kulturuttrykk.

Kinesisk (mandarin) som fremmedspråk (PSP5524, PSP5526)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi - Vg2 og Vg3

Verden virker stadig mindre. Kina, som før var det fremmedartede landet på den andre siden av jordkloden, har i de senere år rykket mye nærmere i vår bevissthet.

Kina er i ferd med å bli en stormakt innen økonomi og politikk. En femtedel av jordas befolkning snakker kinesisk. Forutsatt at Kina klarer å beholde politisk stabilitet kan veksten i BNP fortsatt ligge på 8 – 9% per år i 20 til 30 år fremover. Kina har store valutareserver og et voksende innenlandsmarked. Kinesiske bedrifter er nå i ferd med å kjøpe opp bedrifter i USA og Europa, og kineserne investerer i infrastruktur i Afrika og i Midt-Østen. Kina er i ferd med å flytte verdens tyngdepunkt fra Vesten til Østen (Gerhard Heiberg)

Kinesisk mandarin er offisielt språk i Kina og snakkes av ca. 1 milliard mennesker. Vanskeligst med kinesisk er å huske tegn. Men tegnene er imidlertid bygget opp av konkrete symboler som f.eks. betyr menneske, vann, jord, tre, fjell, himmel - vanligvis i logiske kombinasjoner - noe som gjør innlæringen interessant og morsom. Tegnene skrives også alltid med latinske bokstaver for å vise uttalen. En stor fordel med kinesisk er at alle lydene i språket også fins i norsk, slik at det er lett å uttale. En annen grei ting er at substantiv, verb osv. ikke bøyes i tall, kjønn eller tid. Språket er altså helt uten bøyning.

De siste årene har vi sett en økende interesse for å lære kinesisk språk i Norge. Likevel er det et svært begrenset tilbud for kinesisk språkopplæring, og foreløpig er det få videregående skoler som tilbyr faget.

Historie og filosofi 1 (SAM3001)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakterer.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Historie og filosofi er et fag hvor man forsøker å danne grunnlag for å utforske historiske forhold fra ulike synsvinkler og vurdere motsetninger i et historisk og nåtidig perspektiv. Det skal således bidra til å gi innsikt i den historiske og filosofiske bakgrunnen for idealer og verdier som har preget og preger kulturer og samfunn. Metoder, kildebruk, forklaring og kritisk tenkning står sentral i alle emner.

Oldtid

Det handler om mennesker, samfunnsforhold og ideer i eldre kultursamfunn. Myter som erkjennelsesform inngår i emnet.

Antikken

Det handler om utviklingen av kulturene rundt Middelhavet. Naturfilosofien og den athenske filosofien om menneske og samfunn inngår i dette emnet.

Middelalder

Religionenes og filosofiens betydning for kulturspredning er sentralt.

Renessanse

Det handler om utvikling av ideer og hvordan forstå og forklare sammenhenger i samfunnet.

Opplysningstid

Det dreier seg om idespredningen som fulgte vitenskapsrevolusjonen, og om utviklingen av frihetsidealene.

Nyere tid

Det handler om framveksten av industrisamfunnet og industrialiseringens betydning for mennesker og samfunn. Her behandles også de ideologiske brytninger i perioden. Utvikling av historievitenskap og filosofitradisjoner er også sentralt.

Historie og filosofi 2 (SAM3002)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Bygger på Historie og filosofi 1
- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Mennesket i moderne tid

Det handler om hvordan moderniseringsprosesser former og blir formet av mennesker.

Kunnskap og sannhetssøken

Det handler om vitenskapelige metoder, inkludert deres begrensninger og utfordringer.

Eksistens og mening

Det handler om hvordan mennesket har reflektert over eksistensielle og etiske spørsmål. Å identifisere menneskesyn og historiske identiteter er sentralt.

Felleskap, produksjon og forbruk

Det handler om hvordan endringer i produksjon og forbruk, sosial tilhørighet og etnisitet har preget og utfordret menneskers hverdag og tenkemåte.

Politiske ideer og ideologier

Forholdet mellom autoritær og demokratisk tenkning, og mellom idealer, mål og virkemidler i politikken er sentralt her.

Historieforståelse, historiebevissthet og historiebruk

Det handler om hvordan historie blir forstått og brukt, om historiesyn og om hvordan kunnskap om fortiden utformes gjennom endring, kritisk undersøkelse og diskusjon.

Markedsføring og ledelse 1 (SAM3005)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen.

Faget Markedsføring og ledelse har til hensikt å gi økt forståelse for hvordan marked, organisasjon og ledelse spiller sammen. Med utgangspunkt i virkelighetsnære, praktiske problemstillinger og oppgave, legges det til rette for å utvikle evnen til å være kreativ, reflektert, løsnings- og samarbeidsorientert.

Marked og målgrupper

Handler om kjennetegn ved forbrukermarkedet, profesjonelle og internasjonale markeder og hvordan de kan deles inn i målgrupper.

Psykologi og kjøpsarbeid

Dreier seg om hvordan psykologiske, sosiale og kulturelle faktorer påvirker kjøpsatferd.

Situasjonsanalyse og markedsinformasjon

Handler om kartlegging og analyse av organisasjoners interne og eksterne arbeidsbetingelser, og om ulike metoder for informasjonsinnhenting.

Konkurransemidlene

Handler om produkt, pris, distribusjon og markedskommunikasjon på forbrukermarkedet.

Organisasjon og ledelse

Handler om analyse av bedrifters organisasjon og kultur, og de tiltak som en ledelse kan iverksette for å utvikle dette.

Markedsføring og ledelse 2 (SAM3006)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Bygger på Markedsføring og ledelse 1
- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Situasjonsanalyse og markedsinformasjon

Det dreier seg om situasjons- og konkurrentanalyse som beslutningsgrunnlag, og om utforming og bruk av markedsundersøkelser.

Konkurransemidlene

Handler om merkevarebygging, prisfastsetting, distribusjons- og kommunikasjonsstrategier.

Personalutvikling og ledelse

Handler om betydningen av menneskelige ressurser i en organisasjon.

Markedsstrategi og markedsplanlegging

Det handler om å formulere organisasjonens visjon og forretningsidé, sette opp et målhierarki, og å utarbeide en markedsstrategi rettet mot forbrukermarkedet.

Etikk og samfunnsansvar

Det handler bl.a. om organisasjoners samfunnsansvar i et etisk og forretningsmessig perspektiv.

Politikk, Individ og samfunn

De neste fire programfagene kan kombineres på ulike måter. Du kan fritt kombinere to fag blant disse og oppnå fordypningskravet på 10 timer.

1: Samfunnsgeografi (SAM3018)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2 og Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.

- Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen

I Samfunnsgeografi arbeider du videre med tema fra begge fagene Geografi og Samfunnsfag.

Befolknings- og bosettingsgeografi

Sentrale demografiske begreper må defineres for å beskrive hovedtrekk ved bosettingsmønstre i Norge og befolkningsutviklingen globalt.

Økonomisk geografi

Å drøfte sammenhenger mellom ressurser og økonomisk aktivitet og vise hvordan dette kan føre til samfunnsendringer er sentralt. Det handler også om å reflektere over hvordan teknologi og kommunikasjon påvirker global økonomi og arbeidsdeling

Endring i byer og regioner

Det handler om å beskrive byers form, funksjon og indre differensiering og diskutere hvordan dette påvirker bybefolkningens levekår. Og hvorfor dannes det regioner?

Utviklingsgeografi

Det handler om hvordan utvikling i fattige land kan utfordre levestandarden i den rike delen av verden. Begrepet grepet bærekraftig utvikling miljøutfordringer som følger av økonomisk globalisering er sentralt.

2: Sosiologi og sosialantropologi (SAM3019)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2 og Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen

Faget viderefører og gir fordypning i noen av emnene du kjenner fra samfunnsfag på Vg1. Faget tar også opp aktuelle saker som preger mediebildet.

Samfunnsvitenskapelige tenkemåter

Det handler om tenkemåter, sosial atferd og sosiale systemer. Det dreier seg også om hvordan samfunnsforskeren innhenter kunnskap om samfunnet.

Kulturforståelse

Det handler om likheter og forskjeller mellom kulturer. Det dreier seg også om stabilitet og endring i kulturer, familie- og slektskapsordninger, ekteskapets funksjoner og religionens betydning for individ og samfunn.

Sosialisering

Det dreier seg om sosialisering i ulike kulturer, primær- og sekundærgrupper og om massemedienes rolle i sosialiseringen. Det handler også om kommunikasjon mellom mennesker og sosiale avvik.

Produksjon og arbeid

Det handler om produksjon i ulike kulturer og tidsepoker og om arbeidets betydning for individ og samfunn.

Fordeling av goder

Det handler om makt og fordelingsspørsmål i forhold til politiske ideologier. Det dreier seg også om lagdeling, klasser, sosial ulikhet og mobilitet.

3: Sosialkunnskap (SAM3016)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen

Samfunnsvitenskapelige arbeidsmetoder

Hvordan arbeider samfunnsforskeren? Det handler også om metodiske og etiske problemer knyttet til forskningen og om hvordan metodene kan prøves ut ved planlegging, gjennomføring, analyse og tolkning av undersøkelser.

Livsfasene.

Det handler om sosialisering og oppvekstmiljø i barne- og ungdomsårene, samlivsspørsmål og utfordringer i alderdommen. Det omfatter også hvordan utfordringer i livsfasene henger sammen med egne ressurser og forhold i omgivelsene.

Velferdsforskjeller.

Hva er velferd, og er det forskjeller i velferd mellom ulike grupper? Særlig ser vi her på funksjonshemmede og innvandreres velferd.

Sosiale problemer.

Hva er årsakene til og følgene av barnemishandling, rusmisbruk og kriminalitet?

Velferdsstat og menneskerettigheter

Hvordan styres velferdsstaten og hvilke lover og regler gjelder? Og hva er målet for velferdsstaten? I tillegg diskuteres menneskerettighetenes stilling i Norge i dag.

4: Politikk og menneskerettigheter (SAM3020)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen

Politiske prosesser og institusjoner.

Her tar vi for oss ulike institusjoner som Storting og Regjering, sammenhenger mellom verdier og politiske handlinger og massemedias rolle som politisk aktør.

Demokrati og medborgerskap.

Her ser vi på demokratiets utvikling og kjennetegn, spesielt sammenhengen mellom menneskerettigheter og etniske minoriteters stilling.

Internasjonale politiske systemer og aktører.

Her sammenligner vi ulike politiske systemer, ser på globaliseringens innvirkning på politikken og forholdet mellom nasjon og stat. I tillegg ser vi på maktbruk og hvordan media er aktør i internasjonal politikk.

Internasjonale samarbeidsforhold og konflikter.

Her studerer vi samarbeidsformer og regionale og globale konflikter. Det omfatter problemstillinger knyttet til fred, sikkerhet og miljø.

Menneskerettighetenes verdigrunnlag.

Her ser vi på utviklingen av menneskerettighetene. Hva er jus og etikk i menneskerettighetene? Viktige erklæringer og konvensjoner inngår.

Menneskerettighetene i politisk praksis.

Hvorfor brytes menneskerettighetene? Hvilke institusjoner jobber for menneskerettighetene?

Rettslære 1 (SAM3022)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen.

Å utvikle forståelse for hvordan lover og regler regulerer forholdet mellom individer, mellom individ og samfunn og mellom stater er sentralt i faget Rettslære.

Metodelære

Handler om etikk og rettshistorie, lovtolkning og juridisk metode for å løse juridiske problemstillinger.

Familierett

Handler om ulike samlivsformer, skilsmisse, rettigheter og plikter til barn, vergemål og om FNs barnekonvensjon

Arverett

Hvem har arverett? Hvilke rettigheter har livsarvingene? Hvilke regler gjelder for testamente? Hvordan beregnes arveavgiften?

Arbeidsrett og likestilling

Det handler om arbeidsgiver og arbeidstakers rettigheter og plikter, bl.a. i forbindelse med tilsetting og oppsigelser.

Strafferett

Her handler det om allmenne regler i straffeloven, vilkår for straff, spesielle regler for tyveri, underslag, legemsbeskadigelse, drap osv.

Rettergangsordningen

Hvordan, og for hvilke instanser føres en rettssak i praksis? Her inngår også besøk i retten hvor vi følger en rettssak i praksis.

Rettslære 2 (SAM3023)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Metodelære

Handler om etikk og rettshistorie, lovtolkning og juridisk metode for å løse juridiske problemstillinger.

Erstatningsrett

Handler om både lovfestede regler (skadeserstatningsloven og bilansvarsloven) og ulovfestede regler om ansvar i forbindelse med skader. Hvilket erstatningsansvar har barn, foreldre og arbeidsgivere?

Menneskerettigheter

Det handler om sentrale internasjonale avtaler om menneskerettigheter, og om regler for personvern

Avtalerett

Det omfatter regler om inngåelse av avtaler og tolking av avtaler.

Kjøpsrett og forbrukerrett

Kjøper og selgers rettigheter og plikter etter kjøpsloven, forbrukerkjøpsloven og angrerettsloven.

Forvaltningsrett

Hvordan er forvaltningen organisert? Reglene om habilitet og saksbehandling er sentrale. Det handler også om offentlighetsloven og sentrale forskrifter i miljøretten.

Samfunnsøkonomi 1 (SAM3025)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2

- Elevene skal ha standpunktarakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen.

Samfunnsøkonomi skal bidra til å gi innsikt i økonomiske prosesser og sammenhenger både nasjonalt og internasjonalt, og videre motivere for samfunnsengasjement og aktiv deltakelse i arbeids- og samfunnsliv. Samfunnsøkonomisk forståelse vil gi et bedre grunnlag for å delta i samfunnsdebatten og foreta økonomiske valg. Du bør velge Samfunnsøkonomi hvis du har interesse for politikk, fordeling og økologi i tillegg til et ønske om videre studier i økonomi.

Markedsteori

Handler om hvordan forbrukernes etterspørsel og bedriftenes tilbud av varer og tjenester henger sammen med prisfastsetting og omsatt mengde.

Nasjonalregnskap og økonomisk vekst

Handler om måling av sentrale økonomiske størrelser, landets produksjon og vekst og hvordan produksjon anvendes. Offentlig sektors rolle i verdiskapingen står også sentralt.

Arbeidsmarked og arbeidsledighet

Hva slags økonomisk politikk kan motvirke arbeidsledighet? Hvilke faktorer påvirker lønnsfastsettelsen, og hva er årsakene til at det blir lønnsforskjeller i et samfunn?

Prisvekst og pengepolitikk

Det handler om ulike årsaker til prisstigning, og om kapitalmarkedenes betydning for økonomien.

Inntektsfordeling og miljøproblemer

Handler om hvordan inntekter fordeles innad i det enkelte land og mellom land, og om hvilke virkemidler myndighetene kan bruke for å påvirke inntektsfordelingen.

Internasjonal økonomi

Det handler om årsaker og virkninger av internasjonal handel, og flytende og fast valutakurs.

Samfunnsøkonomi 2 (SAM3026)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Bygger på Samfunnsøkonomi 1
- Elevene skal ha standpunktarakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Markedsteori

Handler om prisfastsettelse under markedsformen monopol og andre former for ufullkommen konkurranse, og ulike former for prisdiskriminering.

Inntektsfordeling og miljøproblemer

Handler om sammenhengen mellom økonomisk aktivitet og miljøproblemer. Begrepet bærekraftig utvikling er sentralt.

Internasjonal økonomi

Handler om hvordan internasjonale avtaler og organisasjoner påvirker handelen.

Økonomisk vekst

Det handler om mulige årsaker til og virkemidler for å skape økonomisk vekst.

Arbeidsledighet og økonomisk politikk

Det handler om ulike årsaker til arbeidsledighet og hva slags økonomisk politikk som kan motvirke arbeidsledighet.

Entreprenørskap og bedriftsutvikling 1 (SAM3028)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen

Formålet med entreprenørskap og bedriftsutvikling er å utvikle personlige egenskaper og holdninger og å gi kunnskap og innsikt i hvordan eleven kan se muligheter og å utvikle disse til bærekraftige virksomheter. I dette faget jobber du med ungdomsbedrift som læringsmetode. Vi deltar på kurs og i konkurranser som Ungt Entreprenørskap (www.ue.no) organiserer. Aktuelle kurs og konkurranser kan være reklamefilm, logo, nyskapende produkter/tjenester med mer.

Entreprenørskap

Det handler om hvilken rolle entreprenørskap spiller for idéutvikling og verdiskaping. Sentralt er identifikasjon av muligheter, kreativitet, nettverk, etikk og miljø.

Etablering

Det handler om å identifisere forretningsmuligheter og gjøre noe med disse. Forretningsplan, selskapsformer, kapitalbehov og stiftelse av en bedrift inngår i hovedområdet.

Drift

Det handler om å planlegge og drive en virksomhet. Det dreier seg om arbeidsoppgaver knyttet til ledelse, produktutvikling, markedsføring, salg, økonomi og personalpolitikk.

Økonomistyring (SAM3033)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Økonomistyring er både yrkesrettet, studieforberedende og allmenndannende. Skal du studere økonomi og/eller jobbe videre med økonomi bør du velge dette programfaget.

Næringsliv og samfunn

Dreier seg om næringslivsutvikling i Norge. Aktiviteter og problemstillinger som er felles for de fleste bedrifter, er sentralt. Handler videre om hvordan utnytting av ressurser kan gi grunnlag for næringsvirksomhet og interessekonflikter.

Økonomistyring

Dreier seg om kalkulasjon, regnskap, budsjettering og budsjettkontroll, og om sentrale begreper og sammenhenger knyttet til resultat- og balanseberegning. Bruk av digitale verktøy er sentralt.

Etikk og miljø

Her handler det om etiske dilemmaer og utfordringer i regnskapsarbeidet i en bedrift. Videre handler det om miljørapportering og miljøtiltak.

Økonomi og ledelse (SAM3035)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Bygger på Økonomistyring
- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Bedrift og samfunn

Handler om bedriftenes samfunnsansvar, årsaker til avvik mellom bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk lønnsomhet, interessekonflikter og konsekvenser av globalisering.

Markedstilpasning og produksjonsplanlegging

Dreier seg om forholdet mellom en bedrifts tilpasning av produksjonen til markedet og bedret lønnsomhet. Bruk av økonomiske analyser som grunnlag for strategiske beslutninger står sentralt.

Organisasjon og ledelse

Handler om styringsmodeller og organisasjonsstrukturer, ledelse, kompetanseutvikling og organisasjonslæring. Det dreier seg også om bedriftens møte med ulike kulturer. Krav til HMS-arbeid og arbeidsmiljø inngår.

Psykologi 1 (SAM3037)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg2

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen.

Psykologiens historie og utvikling

Hvordan har psykologien utviklet seg fra å være *Læren om sjelen* til å bli *Studiet av bevisstheten, opplevelse og atferd*. Det dreier seg om hvordan menneskekunnskap og vitenskapelig basert psykologi er blitt et eget og omfattende fagområde.

Utviklingspsykologi

Det handler om psykologisk utvikling fra unnfangelse til død. Det dreier seg om hvordan individuelle forskjeller oppstår og betydningen av arv og miljø for utviklingen, og om hvordan psykologisk kunnskap kan anvendes.

Mennesket og læring

Det handler om hvordan ulike psykologiske faktorer fremmer eller hemmer læring. Det dreier seg også om forskjellige læringsteorier, former for læring og læringsstrategier.

Psykologiens biologiske grunnlag

Det handler om å forstå hvordan biologiske forhold påvirker menneskets opplevelser av seg selv og omgivelsene. Det dreier seg om hvordan nerve- og hormonsystemet er relatert til behov, bevissthet og adferd.

Mennesket og helse

Det handler om hva som påvirker vår helsetilstand, og hvordan psykisk helse påvirkes av den tiden vi lever i. Det dreier seg også om hvordan vi best mulig kan fremme psykisk helse.

Psykologi 2 (SAM3038)

Programområde for språk, samfunnsfag og økonomi – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til skriftlig eller muntlig eksamen.

Hva hemmer og hva fremmer psykisk helse? Å forstå og reflektere over samspillet mellom individ og samfunn i et livslangt perspektiv er sentralt i dette faget.

Psykologien i dag

Det handler om ulike retninger innenfor moderne psykologi. Du skal gjøre rede for psykologiens bruksområde i dag, og oppbyggingen av psykisk helsevern og krisepsykiatri

Sosialpsykologi

Det handler om individet som en del av det sosiale fellesskapet. Det dreier seg om grupper, roller, verdier og holdninger, og om sosial kompetanse, ledelse og makt.

Kommunikasjon

Det handler om ulike kommunikasjonsmåter og samhandling. Det dreier seg om kommunikasjon på tvers av og innenfor ulike kulturer. Det omfatter også kommunikasjon knyttet til massemedia og digital kommunikasjon.

Helsepsykologi

Det handler om ulike typer forebyggende helsearbeid. Det dreier seg om ulike psykiske vansker, og hvordan disse kan forebygges og behandles.

PROGRAMFAG FRA ANDRE UTDANNINGSPROGRAM

Du kan velge ett programfag (5 t/uke) fra andre utdanningsprogram enn studiespesialisering. Kristiansand Katedralskole Gimle tilbyr følgende fag fra andre utdanningsprogram i Vg3:

Breddeidrett 1 (IDR3004)

Fra Utdanningsprogram for idrettsfag – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen

Programfaget Breddeidrett er et tilbud til ungdom som ønsker allsidig aktivitet der de kan få opplæring i flere forskjellige idretter og aktiviteter. Ungdommens valg av idretts- og friluftaktiviteter er i stadig endring, og faget breddeidrett tar sikte på å følge endringene og tilby en rekke tradisjonelle idretter i kombinasjon med aktiviteter av litt mer utradisjonell karakter.

Idrettsaktiviteter

Hovedområdet omfatter idretter og aktiviteter fra ulike kulturer som blir drevet individuelt og i grupper. Krav og regler knyttet til idrettsaktivitetene, systematisk ferdighetsutvikling og utvikling av sosiale ferdigheter inngår.

Basistrening

Hovedområdet omfatter allsidig utvikling av utholdenhet, styrke, spenst, hurtighet, bevegelighet, koordinasjon og psykiske egenskaper som er grunnleggende for ferdighetsutvikling i ulike idretter og aktiviteter.

Fysisk aktivitet og helse

Hovedområdet omfatter helsefremmende aktiviteter for ulike målgrupper, og planlegging og gjennomføring av trening for å etablere sunne og varige vaner.

Det betyr at du som velger *breddeidrett* kan få et skoleår der du eksempelvis i en periode trener styrke og lærer å klatre, i en annen periode går på stupekurs og har timer i innebandy, eller over et tidsrom driver fitness trening og får muligheten til å spille golf samtidig som du får opplæring i skadeforebygging.

Friluftsliv 1 (IDR3007)

Fra Utdanningsprogram for idrettsfag – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen

Basisferdigheter

Hovedområdet omfatter praktiske ferdigheter knyttet til det å være ute, og utøve ulike former for friluftsliv i ulike naturmiljøer til forskjellige årstider.

Naturkjennskap

Dette hovedområdet omfatter erfaringer, opplevelser og kunnskap som en tilegner seg ved å være til stede i fri natur og ved naturvennlig ferdsel. Opplæringen skal også utvikle evnen til omsorg og forpliktende samarbeid, som er forutsetninger for positive opplevelser sammen med andre. Opplæringen skal stimulere personlig utvikling ved å styrke evnen til å mestre utfordringer og gi muligheter til å flytte grenser.

Veiledning

Faget omfatter også tilrettelegging, gjennomføring, ledelse og vurdering av arbeid med ulike grupper, med vekt på sikker ferdsel.

Faget vil bli gjennomført utenfor den ukentlige timeplanen.

Musikk, dans og drama (MDD2001)

Fra Utdanningsprogram for Musikk, dans og drama – Vg3

- Elevene skal ha standpunkt karakter.
- Elevene kan trekkes ut til muntlig-praktisk eksamen

KKG tilbyr dette faget til elever som ønsker å være med i større og mindre oppsetninger på og utenfor skolen gjennom skoleåret. Faget vil legge blant annet vekt på forberedelser til oppsetningene, slik at læreplanmål i hovedområdene blir oppfylt. Dette vil bl.a. skje gjennom periodisering av faget, dvs. at det i perioder avsettes mere en 5 uketimer i faget, i andre uker færre timer. Timene vil ligge utenfor den ordinære timeplanen.

Musikk

Hovedområdet omfatter korsang som arena for musikalske opplevelser, kommunikasjon og samhandling. Musikkens grunnelementer og utvikling av ferdigheter i sang og stemmebruk gjennom møte med et bredt repertoar er sentralt.

Dans

Hovedområdet omfatter dansens grunnelementer, ulike bevegelsesprinsipper og samhandling med vekt på å skape bevegelser og danseuttrykk. Kunnskap om og refleksjon over egen kropp relatert til bevegelse og dans er sentralt.

Drama

Hovedområdet omfatter ulike drama- og teaterfaglige øvinger, teknikker og metoder. Å utforske og skape sceniske uttrykk gjennom improvisasjoner og visninger er sentralt. Innlevelse og ekspressivitet gjennom erfaring med bevegelse, kropp og stemme inngår i hovedområdet.

Dr. Reidar Wennesland, (Joseph St. Amand) - 1964

KRISTIANSAND KATEDRALSKOLE GIMLE

Postmottak: Postboks 517
4605 Kristiansand
Besøksadresse: Jegersbergveien 1
E-post: kkg.vgs@vaf.no
Hjemmeside: www.kkg.vgs.no